

[Kristen Amby.]

Erik Appel været opmærksom paa, at Bestemmelserne i § 3, hvorefter Oprettelsen, altsaa Godkendelsen, af en Skole ogsaa skulde kunne knyttes til Spørgsmaalet om Skolens Beliggenhed, er noget nyt i Forhold til, hvad vi nu har. Jeg er meget ked af denne Bestemmelse af akkurat de samme Grunde som det ærede Medlem. Forholdet er dette, at er der aandeligt Liv paa en Egn og det faar en bestemt Retning eller Karakter, saa vil det næsten altid — det bør det ogsaa gøre, og det er maaske Tegn paa aandelig Fattigdom, hvis det ikke sker — fremkalde Modsigelse fra anden Side og fra den Side, hvor man ikke maatte være enig i den Form, hvorunder det aandelige Liv udvikles paa den paagældende Egn, et Forsøg paa at give et Korrektur dertil.

Forholdet er i øvrigt ogsaa blevet dette, at der er Egne, som har faaet en Slags Karakter af Skoleegne, hvor der ikke bare er forskellige Slags Skoleformer, men ogsaa Skoler af forskellig Art, og derfor synes jeg, at Forsøg paa at tænke sig, at Skolerne skal lægges i Danmark med en vis rimelig Afstand, formentlig en i hvert Herred, eller hvad det nu kan være, skal man imødegaa med det samme. Danmark er ikke større, end at man, næsten ligegyldigt hvor man bor, kan komme paa en Skole, selv om den ligger paa det fjerneste Punkt i Landet. Jeg kan forstaa Betragtninger af denne Art i Norge og Sverige, hvor Afstandene er virkelig store, hvor det kan dreje sig om flere Dagsrejser for at komme fra et Sted af Landet til et andet; men her i Danmark synes jeg, at dette rent praktiske har ingen Betydning, og af Hensyn til Skolens Arbejde og Liv mener jeg ikke, man bør forsøge nogen Indskrænkning af denne Art.

Med Hensyn til Tilskudsordningen til Elevernes Højskoleophold er jeg i alt Fald glad over, at der nu er skabt den Fordel for de Elever, der ønsker at komme paa Højskole, at de i Tide kan vide, hvilket Beløb man nu i dette Aar skønner, at Eleverne skal betale. Det har hidtil efter min Mening været en stor Svaghed, at Eleverne aldrig har vidst, naar de gav sig til at søge Amtet om Tilskud, hvor meget de kunde regne med at faa, eller hvor meget der var til Raadighed. Derfor er det en Fordel, at man nu ved Hjælp af det Højskoleraad, der nedsættes, og ved Hjælp af Forhandlinger med Finansudvalget allerede paa et tidligt Tidspunkt kan være klar over, og Eleverne kan være klar over, hvor meget der skal være til Raadighed.

I øvrigt er jeg ogsaa, fordi det hænger

sammen med Skolens Virksomhed som en fri Skole, glad over, at Tilskud til alle Eleverne former sig som Hjælp til Selvhjælp. Jeg finder, det er baade modigt og rigtigt, at man har sat den Bestemmelse ind, at ogsaa den arbejdsløse selv skal være med til at betale. Hvis man ikke havde holdt fast ved dette, vilde Skolens Karakter som helt fri Skole ogsaa let forsvinde. I øvrigt er det nu engang saaledes, at de, der ikke ønsker at ofre noget selv for at opnaa de aandelige Goder, der her er Tale om, vist heller ikke har saa meget Udbytte af at komme paa Skolen.

Derimod kan jeg i Modsætning til det ærede Medlem Hr. Chr. Christiansen være tilfreds med, at § 15 i Udvalgets Forslag er gaaet ud. Det er ikke saa eventyrligt stort et Beløb, det drejer sig om, at den enkelte Elev skal opspare, saa at man behøver nogen kunstig Ordning for at faa det tilvejebragt. Der er overalt i Landet ret nær Adgang for et ungt Menneske, der har besluttet, at han vil paa Højskole, og som ved, at det er nødvendigt at spare Midler op selv, til at sætte de Penge ind i en Sparekasse det ene eller det andet Sted, saa hvorfor man i den Anledning skulde lave næsten en særlig Institution med særlige Regler for Tilskud, saadan som man var inde paa i Ungdomsudvalgets § 15, det forstaaer jeg ikke, og jeg er glad over, at man har ladet det falde. I saa Henseende er det ogsaa rimeligt at holde lidt paa Hjælp til Selvhjælp.

Med Hensyn til Paragraffen angaaende Lærerløn kan jeg kun være glad over, at det nu gøres lettere for Skolerne at holde paa de gode Lærere, de har faaet. Vanskeligheden for mange Skoler har nok ikke ligget i, at det har været saa forfærdelig svært at faa begejstrede, kundskabsrige og interesse-rede Mennesker som Medarbejdere, men i, at man ikke har kunnet beholde dem af økonomiske Grunde. Der var mange af mine Venner fra gamle Dage, som gik ind i Højskolen, da de blev Kandidater, og gerne vilde være blevet der, men de kunde ikke, for det var, naar de skulde stifte Familie, for daarlige Kaar, Højskolen bød dem. Derfor er det maaske ikke den mindst gode Side af de Reformere, der her er Tale om, at et Menneske nu kan gøre Højskolearbejdet til sin Livsgerning, selv om han ikke vil være Forstander — ikke fordi det at være Forstander er det fornemste —, men vil blive ved at være Lærer og betragte det som sin Livsgerning.

Dog maa jeg sige, at jeg er ikke saa glad over, at der i § 10 bestemmes, at den, der vil fra Højskolen over i den offentlige